

rende disponible Kræfter, baade for at vedde nogle af de mest trueede Mindesmærker og for tilige paa faa mange Punkter, som Omstændighederne maatte tillade det, at levendegjøre Opmærksomheden i videre Kredse for Mindesmærkernes Betydning og Virksomheden for deres fremtidige Bevaring.

I Henhold til den nævnte Opfordring fra Lolland, som skylbtes praktiserende Læge B. Saderup i Raskov, har saaledes Professor Engelhardt som Arkæolog og Professor Magnus Petersen som Regner paabegyndt Undersøgelsen af Lolland ved i Nørreherred at bereise omtrent 4 Kvadratmile. Der optoges Kort og en hel Del Tegninger over 192 Jordhøje, en mærkelig Stenkreds paa slat Mark, 23 Runddysser, Landdysser, Sættestuer og andre Mindesmærker, navnlig 4 Borgpladser, bl. A. af de bekjendte Naumborg og Engelborg. Ved Undersøgelsen af Kirkerne opdagedes en af de ældste Klokkenskrifter i Danmark i Aunede Kirke fra Aaret 1324, befestet af Prior Kanutus i Hæsteb Kloster. I Birket Kirke fandtes en sjelden gammel Præstestol, som senere er skænket Museet for Oldsager af Entegnevinde Reventlov til Pederstrup. Fredninger af Mindesmærker bleve dels iværksatte og dels indledede.

I Baarse Herred i Sjælland har Kand. philol. S. Müller og Arkitekt Laub undersøgt Bordingborg Kjøbstad og 9 Landsogne, nemlig: Bordingborg, Kallehave, Orsløv, Øster-Egesborg, Mærn, Uby, Belbringe, Allerslev og Sungshoved, ialt $4\frac{1}{6}$ Kvadratmil med 10 Kirker. Tilfammen 612 Mindesmærker fra Oldtid og Middelalder ere undersøgte og affatte paa Matrifulsfort, hvorhos talrige Planer og Prospekter ere udsorte. Paa det afføgte Omraade ere i Alt 119 Stendysser og Jordhøje væsentlig bevarede. Af disse Mindesmærker ere 27 fredebe fra ældre Tid, til hvilke nu 25 nye Fredninger ville blive søiede.

I Thune Herred ved Roskilde har Arkæologen og Regneren, Professor Kornerup undersøgt Kirker og Oldtidsminder i følgende Sogne: Greve, Rillebrønne, Keerslev, Vindinge, Snoldale, Thune, Kalvsunde, Ragerstrup, Havdrup, Solrød, Tersie og Stjensved. Af Oldtidsminder, der i dette Herred for stærke Dele bestaa af runde Gravhøje, tildels temmelig beffadigede, ere 60 opførte paa Matrifulsfortene.

De 12 Kirker i Herredet ere undersøgte og 16 Tegninger optagne blandt Andet af 8 Svølvingskapper i Keerslev Kirke med meget eiendommelige Kalkmalerier omtrent fra Midten af det 15de Aarhundrede.

Paa Langeland have Oldforskeren, Cand. mag. Henry Petersen og Arkitekt Løffler bereist Magleby, Tryggelev, Jodlette, Humble og Lindelse Sogne og derved afluttet deres isfor paabegyndte Undersøgelser af Den. Kort og Tegninger over en Mængde Stendysser og andre Minder om en stærk Bebyggelse i Stenalderen af Dens sydlige Del, i kjendelig Madsætning til dens nordlige, bleve optagne. Af de fra Ternalderen ellers her i Landet sjeldne Grave opdaages flere, navnlig i Skovene, betegnede ved stensatte Kredse paa Banterne. Af andre mærkelige og ualmindelige Minder fra den sidste hebenste Tid fandtes en af de saakaldte Skibssætninger. Foruden de tidligere under Grevstabet fredlyste Stendysser erhvervedes ved Gave til det Offentlige en af de smukkeste beliggende Dysser paa Den ved Hagbølle. Af Kirkerne frembyder navnlig Magleby en særlig Interesse ved sine smukke Spileportaler og sin ornamenterede Sokkel. Tegninger optoges over flere kirkelige Gjenstande og blandt dem af en hidtil ubekendt tagformet Vigten fra den tidligere Middelalder. Paa Fløjdørene til den katolske Altartavle i Lindelse fandtes trende store, ret mærkelige Helgeninde-Malerier, for hvis Bevaring der ved Kirkens forestaaende Restauration nu vil blive draget Omfarg.

Fra Langeland udstrakte den samme Kommission sine Reiser til Taasinge. Skjøndt saa godt som alle Dysser og Høje, naar undtages Nesterne af et Par i Skovene, ere forsvundne, lyffedes det dog at opnaa en Overfigt over Dens antikvariske Forhold, hvorom Grindringen saaledes i den yderste Tid er bevaret for Fremtiden. Dens tre Kirker i Hjerrebj, Landet og Bregninge vise interessante oprindelige Former, og ikke lidet af deres Inventarier fra den katolske Tid var af arkæologisk Værd, saafom Degnestolen i Hjerrebj og et derværende, aabenbart andetstedsfra henfat Brevstak fra det 15de Aarhundrede. En gammel Vigten fra Landets Kirke i sønderbrudt Tilstand bevarede; den syntes at være samtids med den nylig gjenopdaage Muneligtsten i Bregninge. Ved Indsættelsen af en Rakkelvorn i Landet Kirke er desværre dens mærkelige Portal med sjeldne Skulpturer borttaget fra dens oprindelige Plads.

Som Tilleg til disse Reiser foretog den samme Kommission nogle Undersøgelser paa Bornholm i Anledning af en fra Skolelærer Jørgensen i Ibsker pr. Telegraf givne Meddelelse om Opdagelsen af saakaldte „Helleristninger“, ledsaget af Bøn om Assistance til deres Undersøgelse. Paa 8 Steder saavel i den vestre som især i den østre Del af Den forefandtes staaformede Jordbygninger baade paa fritliggende Stene, hvoriblandt en fra en Gravhøje, og paa Klippeflader. Nere nu sprengete Stene med lignende ved Menneskehaand anbragte staa-